

HILMER J:N KOLLEN

Komparations-måttstocken

Stockholm
1883

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

Komparations-måttstocken

innehåller icke allenast noggranna längdskalor för dec.-mått, verkmått och metermått, utan angifver jämförelsen mellan svenskt mått, mål och vigt och det motsvarande metriska med 3- å 4-siffrig noggrannhet, samt öfverför priset i ett måttssystem till motsvarande priset i det andra m. fl. ofta förekommande praktiska frågor, hvilka erhållas direkt besvarade genom afläsning af denna måttstock.

Längdmåttsskalorna förstås utan vidare förklaring: verktumen är delad i 16-delar, foten i dec.-tum och linier och metern i decimeter, centimeter och millimeter.

Genom att låta centimeter-siffran angifva **meter** och linie-siffran **fot** finner man t. ex. 74 meter motsvara 249 fot och 74,5 meter = 251 fot eller 745 meter = 2510 fot. Med tillhjälp af öfverförningsskifvan kan man lätt och noggrant se hvilka streck som motsvara hvarandra och genom att afräkna noniens öfver nästa streck skjutande delar (delarne längst till höger) fås måtten ännu noggrannare. Man finner sålunda 74 meter att vara = 249,2 fot och 74,5 meter = 250,9 fot. På samma sätt finnes t. ex. 213,6 fot = 63,42 meter.

Om man deremot låter centimeter-siffran angifva **kannor**, så finnes bredvid denna skala en annan betecknad med **liter**, der hvarje grad angifver 1 liter. Man finner der t. ex. 78 kannor motsvaras af 204,1 liter och 154,3 liter = 58,96 kannor. Skall 75,4 kub.-meter angifvas i kub.-fot, så uppsökes 75,4 på literskalan = 28,81 på kannskalan, alltså 75,4 kub.-meter = $100 \times 28,81 = 2881$ kub.-fot.

Låter man åter centimeter-siffran angifva **kilogram**, så är en skala betecknad med **skålpund** på samma sidas motsatta kant, der hvarje grad angifver 1 skålpund. Man finner der t. ex. 217,5 skålp. = 92,45 kilogram och 24,8 kilogram = 58,3 skålp.

Då **priset** på enheten måste vara i förhållande till dess storlek, men antalet enheter är i ett omvänt förhållande till deras storlek, så kan *priset på metern* af en viss vara fås på fotskalan, om *priset på foten* af samma vara uppsökes på meterskalan. T. ex. om en fot tyg kostar 3,67 kr. så kostar metern 12,36 kr. Man uppsöker nämligen på meterskalan 3,67 och finner det på fotskalan motsvaras af 12,36 (tydligast finnas dessa siffror om på meterskalan uppsökes 36,7 = 123,6 på fotskalan). Om för metern begäres ett pris af 15 kr. (uppsök det på fotskalan) så motsvarar det ett pris af 4,45 kr. för foten (erhållet på meterskalan). På samma sätt erhålles *priset på en liter* på kannskalan om *kannans pris* uppsökes på literskalan och omvänt. T. ex. om kannan kostar 67 öre (uppsök 67 på literskalan) kostar litern 26 öre (egentl. 25,6 öre, erhållet på kannskalan), om kub.-metern kostar 167 kr. (uppsökes på kannskalan) så kostar kub.-foten $\frac{1}{100} \times 437$ (erhållet på literskalan) = 4,37 kr. *Kilogrammens pris* afläses på skålpundskalan om det deremot svarande *priset på skålpund* uppsökes på kilogramskalan och omvänt. T. ex. om 1 skålp. kostar 36 öre (uppsökes på kilogramskalan) så kostar 1 kg. 85 öre (egentl. 84,7 öre, erhållet på skålpundskalan), om 100 kilogr. kostar 215,75 kr. (uppsökes på skålpundskalan) så kostar 1 centner 91,71 kr. (erhållet på kilogramskalan).

Lika som priset, så kan äfven enhetens **vigt** finnas: om kannans vigt tages på literskalan, så finnes literns vigt på motsvarigheten å kannskalan. Då 1 kanna vatten väger 6,152 skålp. (uppsökes på literskalan) så väger 1 liter 2,352 skålp. (erhållet på kannskalan) = 1 kilogram. Om 1 kub.-fot hafre väger 31,74 skålp. (tages på literskalan) så väger 1 hektoliter $10 \times 12,12$ (erhållet på kannskalan) = 121,2 skålp. = 51,52 kilogram.

Metersystemets indelning och brukliga förkortningar:

Myriameter eller nymil = 10,000 m.	Kubikmeter (kbn.) = 1,000 liter.	Kilogram (kg.) = 1,000 gr.
Kilometer (km.) = 1,000 m.	Hektoliter (hl.) = 100 liter.	Hektogram (hg.) = 100 gr.
Meter (m.)	Liter (l.) eller kubikdecimeter.	Gram (gr.)
Decimeter (dm.) = $\frac{1}{10}$ m.	Deciliter (dl.) = $\frac{1}{10}$ liter.	Decigram (dg.) = $\frac{1}{10}$ gr.
Centimeter (cm.) = $\frac{1}{100}$ m.	Centiliter (cl.) = $\frac{1}{100}$ liter.	Centigram (cg.) = $\frac{1}{100}$ gr.
Millimeter (mm.) = $\frac{1}{1000}$ m.	Kubikcentimeter (kbcm.) = $\frac{1}{1000}$ liter.	Milligram (mg.) = $\frac{1}{1000}$ gr.

Lika förhållande hafva följande mått och kunna derföre på komparationsstocken direkt jemföras:

Fot till meter.	Kannor till liter.	Skålpund till kilogram.
Dec.-tum » dm.	Kub.-tum » cl.	Ort » 10 gr.
Dec.-linier » cm.	Kub.-linier » 10 kbmm.	Korn » dg.
10 ref » km.	10 kub.-fot » hl.	Centner » quintal = 100 kg.
Mil » 36 km.	100 kub.-fot » kbm.	10 centner » fransk ton (millier) = 1000 kg.

Såsom grundtal för skalornas upprättande äro begagnade 1 fot = 0,296900 meter, 1 meter = 3,368137 fot, 1 kanna = 2,61716 liter, 1 liter = 0,382093 kannor, 1 skålpund = 0,425076 kilogram, 1 kilogram = 2,35252 skålpund.

Intyg:

Att en af Herr Hilmer J:n Kollén hos Kongl. Justeringsstyrelsen förededd mätskala af trä å en meters längd, försedd med indelning äfven efter fotmått, vid undersökning befanns såväl med afseende å hela längden som å centimeterindelningen vara riktig inom en tiondedels ($\frac{1}{10}$) millimeter, varder härmed intygadt. Stockholm i Kongl. Justeringsstyrelsen den 26 Januari 1883.

K. Lindeberg.

Fabrikationssättet tillförsäkrar hvarje måttstock lika stor noggranhet. Med tillhjälp af meterskalan och de angifna grundtalen kan enhvar som önskar, lätt öfvertyga sig om de öfriga skalornas noggranhet.

Pris:

	Måttstockar för handtverkare.		Butikmåttstockar.		
	Sekunda.	Prima.	Sekunda.	Prima.	Prima med nonie-hylsa.
2 fots längdmått . . .	0,60	0,75	1,00	1,50	—
1 meters längdmått . .	0,85	1,00	1,25	—	2,00

Nonie-vinkelskifva 15 öre, Nonie-hylsa 25 öre.

Vid beställning för minst 15 kronor lemnas 15 % rabatt,

» » » » 50 » » 20 % »

» » » » 100 » » 25 % »

Till undvikande af vidlyftigare bokföring och korrespondens sker all försäljning på fast räkning och försändelser mot efterkraf.

Då lagen förbjuder kröning af måttstockar, på hvilka verktum är utsatt, och foten blifvit tydligare markerad der verktumsskalan blifvit utelemnad, så måste vid beställningar särskildt nämnas om verktumsskalan önskas.

Hilmer J:n Kollén,

Fabrik N:o 24 Pilgatan, Söder.

Stockholm.

www.books2ebooks.eu